

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 264.

V Ljubljani, v četrtek 18. novembra 1897.

Letnik XXV

Dunaj, 17. novembra.

Delegaciji pri cesarju.

Danes opoldne je cesar vsprejel ogersko in avstrijsko delegacijo z naslednjim nagovorom:

„Zahvalim se za izraze zveste udanosti. Tekom zadnjega leta je položaj na vzhodu vzbujal mnogo skrbi, katere pa so velesile odstranile s skupnim postopanjem. Evropski koncert se je pokazal kot mogočen faktor v vzhodnih zmešnjavah, in četudi ni mogel preprečiti obžalovanja vredne vojske med Turčijo in Grško, vendar se je njegovemu trudu posrečilo, da je bila ta vojska omejena in posredovanjem držav končana.

Naloga evropskega koncerta je sedaj, da uravná razmere na Kreti, ki pod oblastjo turškega sultana dobí obširno avtonomijo in zagotovilo boljše bodočnosti.

Z zadovoljstvom naglašam, da so naše razmere do vseh držav najboljše.

Vedno je še zveza z Nemčijo in Italijo trdna podlaga Naši politiki. Da to podlago ohrani in utrdi, je vedna skrb Moje vlade. Gotovost miru pa še pomnožuje in zagotavlja prijateljsko razmerje do ruske države. Muogi Moji sestanki z ruskim carjem so Me prepričali o soglasju z Rusijo ter utrdili medsebojno zaupanje, ki more biti le koristno za bodočnost.

Z veseljem se spominjam obiska Nj. Veličanstva nemškega cesarja, Mojega zvestega prijatelja in zaveznika, tukaj na Dunaju in v Pešti. Istotako se hvaležno spominjam Svojega lanskega bivanja v Rumuniji in obiska Nj. Veličanstev kralja in kraljice rumunske.

Glavna naloga Moje vlade bode tudi v prihodnje, da varuje koristi evropskega miru ter upam, da smemo mirno zreti v prihodnost.

Vojna uprava se je tudi letos ozirala pri svojih zahtevah na gospodarski in finančni položaj države, akoravno so spomladi razni degodki zahtevali hitrejšo izpolnitev vojnih priprav, katere so se že izvršile ali pričele. Te priprave pa so se vršile v gotovem okvirju, s katerim se ujema vojni proračun za l. 1898.

Vsled normalnega gospodarskega napredka bode Bosna in Hercegovina tudi prihodnje leto potreščino pokrili s svojimi dohodki.

Izročam predloge Moje vlade Vaši znani previdnosti in rodoljubni požrtvovalnosti, želim Vam najboljši uspeh ter Vas srčno pozdravim.“

Načelnik avstrijske delegacije je v svojem nagovoru naglašal najudanejšo zvestobo do Nj. Veličanstva ter resno voljo, s katero hoče delegacija dovoliti skupni vladi ona sredstva, ki so primerna ugledu in vplivu države.

Vsi narodi pod habsburškim žezlom imajo svoje duševne in gospodarske koristi zagotovljene v složnosti te velike narodnostne družine v moči in ugledu države, zato delegacija dovoli v to svrhu potrebna sredstva. Hvaležna srca bijejo za posvečeno osebo Vašega Veličanstva, ki ste v vsej Evropi varuh pravice in miru. Milijoni zvestih podanikov molijo, da bi Vaše Veličanstvo še mnogo let v trdni roki držali staroslavno žezlo habsburške države.

Po nagovoru je vladar nagovoril vse delegate. Mej drugimi vpraša slovenskega delegata dr. Su-

steršiča, ali je že bil preje kedaj delegat. Dr. Susteršič odgovori, da prvič, ker je sploh šele jedno leto drž. poslanec. Odkod, vpraša dalje cesar. Dr. Susteršič odgovori, da zastopa kmečke občine ljubljanske okolice ter biva v Ljubljani. Ali je zadnji, letošnji potres naredil mnogo škode? Na to cesarjevo vprašanje odgovori dr. Susteršič, da je zadnji potres bil v isti smeri in napravil precej škode. Konečno vpraša cesar: Ali pridno zidajo v Ljubljani? Dr. Susteršič odgovori, da se mnogo zida in popravlja.

Državni zbor.

V današnji seji poslanske zbornice, ki se je zaradi vsprejema delegacij na dvoru pričela šele po 3. uri pop., je bil izvoljen dr. Kr a m a r prvim podpredsednikom s 136 glasovi; oddanih je bilo 206 glasov, 69 glasovnic je bilo praznih, jeden glas je dobil dr. Gross.

Soc. demokrati poslanci Cingr je nato sam priporočal zbornici, da dovoli sodišču v Mor. Ostravi sodno postopanje proti njemu. Tej želji je zbornica brez ugovora ustregla.

Tretja točka dnevnega reda je bilo poročilo proračunskega odseka o državnih podporah vsled vremenskih nezd. Doslej sta govorila soc. demokrat D a s z y n s k i, ki je opisoval bežo v Galiciji, in posl. B o r č i č, ki ostro biča one organe, ki so zanemarjali Dalmacijo, ter v daljšem govoru utemeljuje potrebo železnice in drugih potrebnih naprav za Dalmacijo in Istro.

Prihodnja seja je v petek.

Še enkrat o „nerazsodni masi“.

„Slovenski Narod“ je prinesel dolg dopis z Gorenjskega kot odgovor na našo notico pod gorenjim naslovom. Uvod dopisa kar lahko porabimo, premenimo samo imena. „V potu svojega obraza je zmašil (Dragotin Česnik s svojimi pomagači) zagovor in odgovor na notico priobčeno v „Slovenec“. Celih (namesto 5 dni, kakor očita Česnik „Slovenec“, moramo postaviti če ne dvakrat pet, pa saj sedem dni) torej celih deset ali vsaj sedem dni si je revež ubijal glavo, da bi kaj pametnega zvaril, a žal ni se mu hotelo posrečiti. Jedino dobro, kar ima njegov klasični zagovor, je to, da se mu pozna, da ga je rodila s trudom slaba vest. Odkrito povemo, da smo bili vajeni v „Narodu“ kaj bolj temeljitega in — duhovitega. Pa kaj se hoče; slaba stvar se ne da dobro zagovarjati. Glavne obtožbe, da je namreč Dragotin Česnik imenoval preprosto ljudstvo nerazsodno maso in bebaste ovce, on niti ne taji. In to b o d i n a j p r e j k o n š t a t o v a n o!“ Da, nadaljevati moramo, Dragotin Česnik, je toli drzovit, da to sodbo ponavlja še posebej za tisto ljudstvo, v čegar sredi on živi. Nerazsodno maso, bebaste ovce imenuje on poslušalec kanonika Kalana, ki so bili po pravici ogorčeni o tako drzni in krivični sodbi ljudskega učitelja o preprostem narodu! In ker je kanonik Kalan ljudstvu odkrito povedal, kako sodijo o njem učitelji, tisti učitelji, ki se mu sicer hlinijo, imenuje ga Česnik hujskača, a „Slovenčeve“ besede, da tako govoriti o ljudstvu najmanj pristoji učiteljem, od istega ljudstva plačanim uradnikom, imenuje „budalosti“.

Pa oglejmo si zdaj Česnikov odgovor bližje. „Kanonik Kalan ne taji, da je hujskal“. Čuden mož je Česnik! Ker v „Slovenec“ ni našel besedice: „tajim“, takoj je prebrisani logik zaključil: aha, ne taji! Se lepše je opazovati, kako daleč mislijo možje à la Česnik. Kakor da bi bil v krajnem šolskem svetu v Predosljah, kriči in udeluje, da je kanonik Kalan „hujskal“, da mu je bil „namen uničiti veljavo učiteljstva med ljudstvom ter vcepiti ljudstvu sovražstvo do šole in učiteljstva“. „Sram vas bilo!“ vpije, zgraža se nad tako moralo, ha, vi delate po načelu: „Namen posvečuje sredstva!“ Človek bi mislil, da bo sedaj, ko se mu je plegla sveta jeza, dokazal, kako drugače, kako plemenito, kako omikano, ravna učiteljstvo z duhovščino, a glejte ga nedoumnega moralista! Sramotno, prav jezuitsko je tako ravnanje, vpije, potem pa navdušeno kliče: „Tovariši, učite se od nasprotnika, posnemajte ga!“ Originalna je tudi trditev, da smo si mi pripravili g. Česnika za liberalca. Ali g. Česnik, vi ste pravi kameleon, kaj ne! Sedaj ste liberalci, sedaj klerikalec, vsak Vas lahko pripravira, za kar hoče. „Slovenec“ je Vas pripraviral za liberalca, kaj ne zato, ker ste bili na celjskem shodu — klerikalec? Mož je res originalen! Dejali smo, da se svobodomiselná stranka bori za veliko pravico tudi za preprosto in najpreprostejše ljudstvo, a Česnik imenuje preprosto ljudstvo — nerazsodno maso, bebaste ovce, ki slepo gredo za ovnom vodnikom, in smo dodejali: „lep demokrat to!“

G. Česnik je to bral, a bržčas malo umel in mislil je revež, da smo ga naredili za „socialnega demokrata“. G. Česnik pozna samo socialne demokrate! Da se je kdo utegnil imenovati demokrata, ki se je boril za ljudstva ugled in pravdo, preden so judje osrečili človeštvo s socialno demokracijo, to je za Česnika vse „špansko“! V njegovem slovníku se nahaja samo beseda: socialni demokrat! G. Česnik je nedosežen logik! Križmanova logika zdi se da mu je pravcati „vade mecum“. Ker je ta ali oni, ki se je vključil novi šoli rešil iz materijalizma nove dobe, zaključuje g. Česnik, da je nova šola menda — izvrstna! „saj nam je dala ta preklicana nova šola tudi Vas, prečastni gospod kanonik!“ a na to mož ni mislil, da nam je dala še več „Česnikov“! Zgodovinsko mojsterska in logična ob enem pa je druga trditev, da so blažena načela stare šole vzgojila liberalizem. Gotovo je Česnik zopet sklepal po Križmanovi logiki: Liberalizem ni vzgojila nova šola, torej ga je stara! Ze mora biti tako! G. Česnik je mislil klasično zaviti. „Celo generacijo ste že vzgojili po blaženih načelih nove šole, dejali smo mi, a kaj imamo od tega? Vi sami pravite — nerazsodno maso, bebaste ovce!“ G. Česnik si je mislil, „dejmo še mi tako!“ pa pravi: „Cele generacije ste vzgajali po blaženih načelih stare šole in kaj ste nam vzgojili? Liberalizem!“ Kaj ne, stare šole so vzgojile na Kranjskem liberalizem? Liberalizem je iz naroda vzrasel? Izvrstno pozna g. Česnik kulturno zgodovino! Nič ne ve, da je liberalizem pri nas od protestantov in jožefinistov importovano zelišče, in kar ga rase na naši zemlji, da so ga zasejali možje à la Česnik, a ne stare šole!

Da odgovor g. Česnika ne bo brez samozado-

voljnega hvalospeva na nadučitelja g. Dragotina Cesnika, to smo vedeli „z matematiško sigurnostjo“. In zares! Kanonik Kalan je menda g. Cesniku kar „nevoščljiv“ zaradi zaupanja, katerega uživa g. nadučitelj Cesnik med tamošnjim ljudstvom. „Kolikor nam je znano, pripoveduje g. Cesnik pod ponižnim imenom P. Leske, pridobil si je g. Cesnik to zaupanje in veljavo z uspešnim delovanjem v šoli, z ustanovitvijo prepotrebne kmetijske podružnice, pri občinskem odboru in pri raznih drugih prilikah. Deloval je vedno (?) v najlepši slogi (?) s tamošnjo duhovščino“ itd. Kaj čuda, da je, kakor pravi Cesnik, kanonik Kalan „nevoščljiv in ljubosumen“, ter „da ga skrbi za — mandat!“ Gamljivo je gledati, kako nekateri ljudje ljubijo sami sebe. Če se jim, kdorkoli si, ne prikloniš do pasu, do „zemljice črne“, so užaljeni; potem naštejejo vse svoje vrline, zaslug in uspehe, in če to še ne gane, pravijo: „nevoščljiv mi je, ljubosumen je!“

Ker nas tudi to ne gane, preti g. Cesnik, da bo napovedal prijatelj Kržišnik konkurz. O tem pa povejmo resno besedo! Klevetnik je, kdor trdi, da smo mi zoper šolstvo in učiteljstvo! A če Dragotin Cesnik in še kdo drugi misli, da bo lahko udrihal po klerikalizmu, kakor se mu bode ljubilo, a mi da bomo „nemi psi“, se vrlo moti. Pravični bomo vsekdar, a hvalili tega, kar je graje vredno, ne bomo nikdar. Nikdar ne bomo pustili, da bi kak Cesnik tiste, ki lete za njim, oholo imenoval „zavedni narod“, a tiste, ki so mu črez voljo, samo zato — „nersazodno maso in bebaste ovce!“

Toliko v pojasnilo*). Da g. Cesnik ne bo klevetal koga drugega, podpišimo ime! Zadnjo notico in te vrstice je pisal dr. A. Ušeničnik.

*) Kakor vidimo, je gosp. Cesnik poslal odgovor v „Narod“ in „Učiteljskega Tovariša“. V „Narod“ bržčas zato, ker ni — liberalec. V „Tovariša“ pa zato, ker sicer v celi številki ni nič „pedagogičnega“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. novembra.

Podpredsednika iščejo. V včerajšnji seji poslanske zbornice je večina izbrala prvim podpredsednikom dosedanega drugega podpredsednika dr. Kramarja s 136 od 206 oddanih glasov. Zbornica ima sedaj že dva moža v predsedstvu, gre se torej še za drugo, z včerajšnjo izvolitvijo izprazneno podpredsedniško mesto. Kandidata za to mesto še nimajo. Nekateri bi radi imeli na tem mestu posl. Lupula, drugi zopet žele, da se nakloni to mesto kakemu članu fevdalnega veleposestva, knezu Schwarzenberg ali grofu Zedtwitz, nekateri pa zatrjujejo, da podeli večina to mesto kakemu članu slovansko-krščanske narodne zveze. Sedaj pa objavljajo dunajski listi vest baje iz vladi prijaznih krogov, da postane drugi podpredsednik posl. dr. Pattai. Ta vest se nam pa zdi nekoliko neverjetna, ker bi večina najbrže zelo nerada podelila to mesto dr. Pattaju, ki je kot antisemit član manjšine. Res je sicer, da je ta mož precej zmeren in živa precej naklonjenosti pri vladi in večini, toda dvomljivo je vendarle, da bi on došel na mesto drugega podpredsednika.

Posl. dr. Ebenhoch o položaju. Minulo nedeljo je priredilo katoliško društvo za Gorenje-Avstrijsko v Schwannstadt volilski shod, na katerem je poročal bivši kandidat za predsedniško mesto v poslanski zbornici. Obdeloval in po pravici bičal je v prvi vrsti nemške obstrukcioniste. Dejal je, da je obstrukcija, kakoršno uganjajo nemški kričači v državnem zboru, hudodelstvo, izvršeno nad nemškim narodom v Avstriji, in sramota za devetnajsto stoletje. Kričači očitajo katoliški ljudski stranki, da je paktirala s Čehi in Poljaki, akoravno je vsakemu znano, da so ravno oni hrepeneli po zvezi s Čehi in Poljaki, a so jih ti zavrnili najodločneje. Tudi nemško-liberalni veleposestniki bi se bili radi pridružili večini, toda Slovani so jim pravočasno zadržali pristop. Govornik slika nato pristop katoliške ljudske stranke k večini. Grof Badeni se je dalje časa protivil temu sklepu, toda ko je uvidel, da so mu izpodleteli vsi drugi poskusi, je izjavil, da se hoče oslanjati na to stranko. S tem so bili pa v srce zadeti nemški liberalci in nacionalci, pričeli so na vsi črti boj, ki pa velja navidezno le vladi, v istini je pa z vso ostrostjo naperjen proti sedanji krščansko-slovanski večini. Boj proti jezikovnim neredbama je le pretveza, pod katero se bore proti slovanstvu in krščanstvu, je le slepilo in agitacijsko

sredstvo, s katerim slepe svoje volilce, dokazujoč jim, da se bore za „zatirano“ nemštvo. Kričači bi radi razgnali sedanjo večino. Ker pa je ravno katoliška stranka ključ večine, kajti večina mora razpasti, ako odstopi ta stranka, zato so se vrgli nanjo z vso silo, da bi jo privedli do odločilnega koraka. Po odstopu predsednika dr. Kathreina ni nihče bolj želel, pojasnjuje govornik nadalje, kakor ravno obstrukcionisti, da bi bil jaz izvoljen predsednikom poslanske zbornice, ker bi bili imeli potem še več povoda za agitacijo proti nemškim katoliškim poslancem. — Ze sedaj je stališče katoliške ljudske stranke jako težavno, kaj bi bilo šele potem. Odklonitev predsedstva pa še nikakor ni dokaz, da hoče katoliška ljudska stranka dati slovo večini, marveč hoče ostati nji zvesta in biti jez, ki zadržuje, da ne pridejo na krmilo največji nasprotniki države in državnega reda. — Ko je govornik zaključil svoj vrlo zanimiv govor, so zborovalci z navdušenjem vsprejeli resolucijo, v kateri se izraža najglobokeje ogorčenje nad izdajalskim počenjanjem obstrukcijskih strank in izreka dr. Ebenhochu in njegovim somišljenikom najpopolneje zaupanje.

Vsprejem državnega tajnika Bülowa pri Vatikanu daje nemško-liberalnim listom še vedno povod za razna razmotrivanja in mnogovrstne neprimerne opazke. Zatrjuje se tudi, da je izražal novi nemški državni tajnik razne pomisleke proti pisavi vatikanskih listov z ozirom na trozvezo in proti okrožnici sv. Očeta povodom Kanizijeve slavnosti. Toda vse to je najbrže izmišljeno, ker je bil govor zaupen. Poročila vatikanskih listov naglašajo poleg tega, da je bil ta vsprejem po največ znak vljudnosti, ker sv. Oče Bülowa poprej ni mogel vsprejeti, dokler kralju Umberto ni izročil odslovnega pisma in ni postal vodja zunanje politike v nemškem kabinetu.

Sprememba v nemškem poslanstvu v Carjemgradu je prišla nepričakovano in jo je povzročilo jedino le imenovanje Sinajeva ruskim poslanikom. Ker je ta mož poznat kot zelo energičen diplomat, nasprotno pa dosedanji zastopnik Nemčije ni pripadal ravno v vrsto prvih politikov, se je vlada odločila za to spremembo ter poslala v Carigrad barona Marschalla, moža, ki bode lahko kos svojemu ruskemu tovarišu in ki je zelo vnet za status quo na balkanskem polotoku.

Cerkveni letopis.

† Župnik Lovro Bergant.

(Konec.)

Prav poseben prijatelj bil je bolnikom in revežem. Bolnike je rad obiskoval, in kako lepo se je vedel pri njih; znal jih je razvedriti, potolažiti — zato je imel poseben talent. Prihajal večinoma ni prazen. Pokojnik bil je nesebičen in darežljiv do skrajne meje; radi tega si nista bila z denarjem nikdar prijatelja. Včasih je smehljal rekel: „Tiste žilice pa nimam“. O vsem tem so mu dali najlepše spričevalo farani sami. Bilo je menda pred par leti, ko ga je bil „Delavec“ ostudno napadel, kako da siromake odira pri štolnini. Socijalni demokrati so se bili tedaj pošteno urezali, ne samo s tem, da je bilo do pičice vse zlagano, marveč še vzlasti, da so si za žrtev svojih laži izbrali ravno župnika logaškega. Ko je bil g. župnik na belo nedeljo v Dolenjem-Logatecu na prižnici omenil predrznega obrekovanja, je takoj po pridigi v zakristiji stopil k njemu eden logaških veljakov rekoč: Dovolite gosp. župnik, da se mi potegnemo za vašo čast. In oba, gorenje- in dolenje-logaški odbor — sta polnoštevno se izjavila v „Slovenec“, da „Delavec“ nersramno obrekuje, ker je sploh znano, da župnik dejanjski skazuje delo usmiljenja. V Gorenjem-Logatecu pa so ga izvolili častnim občanom. Ogorčenost v fari je bila tedaj tolika, da bi kak socijalni-demokrat, če bi tedaj prišel v Logatec, pač ne odnesel zdrave kože. Pohvalno moramo omeniti, da so se Logačani tedaj tako lepo potegnili za svojega župnika, da je njihovo dejanje vzbudilo pozornost tudi drugod.

Zavedlo bi nas predaleč, da bi opisavali na drobno druge duhovniške njegove lastnosti. Bil je temeljit pridigar — ne govornik; vsako soboto opoldne je imel vse pripravljeno za nedeljo, češ: „soboto popoldne mora biti duhoven prost, da gre lahko v spovednico“. Pridige njegove so bile prikrojene za poslušalce. Bil je nasprotnik vsakere trivialnosti na prižnici. Če tudi je imel navado reči: „Dandanes je le moderno, da se skrbi za šole in

otroke — starih ljudi pa nihče ne vidi, če tudi je star človek veliko večji revež kakor otrok“ — je vendar bil ob enem vnet katehet. Slovesnost prvega sv. obhajila je imel navadno sam, in govore, ki jih je imel takrat štejem, med najboljše.

Cez vse je bil njegov red v pisarni. Vsako stvar je izvršil točno o svojem času, zato ni tožil, da je preobložen z delom. Na njegovi pisalnici ni bilo razmetanih papirjev, ne knjig itd. Vsako minuto je vporabil, da je začasno opravil brevir. Pred njegovim klečalnikom je visela podoba Srca Jezusovega.

Gospodje kapelani so imeli v župniku svojega očeta. Vsak gospod je smel vesel biti, da je prišel v Logatec za kapelana. Od njega si se lahko veliko učil.

Ves čas svojega bivanja v Logatecu gojil je jedno željo: Novo cerkev! V tem oziru je našel jako neugodne okoliščine. Ravno pred smrtjo mu je zažarelo upanje, da se ta misel uresniči. Še 14 dni predno je umrl, mudil se je pri njem inženir zastran načrtov. Rekel je večkrat: „Se to — potem govorim: „Nunc dimmitte servum tuum in pace“. Zal — šel je k počitku prej.

Celo minulo polletje je hiral in hiral. Ljudje so zmajevali z glavo, in mislili svoje. Pred vsemi sveti je omagal.

Smrt njegova je užalostila celo faro. V dan pogreba, menimo, v cerkvi ni ostalo suho nobeno oko. Ljudje so čutili, da so zgubili vdanega njim dušnega pastirja.

Na smrtni postelji je govoril: „Sodbe se bojim; zakaj pravica božja je ostra!“ Obrnimo na - se te besede, in molimo zanj!

Naukov nam več dajati ne more, a mrtev nam govori iz jame s sv. Pavlom: Imitatores mei estote — sicut et ego Christi: bodite posnemovalci moji, kakor sem bil jaz posnemovalec Kristusov.

J. Mikš.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. novembra.

(† Janez Golob, župnik v Podbrezjah.) Zopet nov grob! Janez Golob, župnik v Podbrezjah, je v večnosti. Daleč proč od svojih ljubljenih faranov, v Trstu, je izdihnil svojo dušo. Porojen je bil v Stražišču fare šmartinske pri Kranju 16. oktobra 1841, v mašnika posvečen 1. avgusta 1868. Služboval je kot kapelan v Crnem Vrhu tri leta, v Tržiču šest let, v Cerkljah dve leti, kot župnik v Motniku 14 let, v Podbrezjah pa od sv. Petra 1893. Fara podbreška je bila njegov ideal, po nji je želel še, ko je bil kapelan v Tržiču. Cez veliko let se mu je izpolnila želja. Pa čudno! Ravno v Podbrezjah, katerih se je tako veselil, ni imel tistega, kar drugod — zdravja. Polotila se ga je bolezen, ki mu je grenila življenje tam, kjer je menil najti le samo zadovoljnost in srečo. Čutiti je sicer začel že v Motniku bolezen v grlu zadnje leto, a ni mu delala nobene nadlege. Slovel je še vedno kot pevec in izvrsten govornik. V Podbrezjah se prvi čas tudi še ni zmenil za bolezen, mislil je, da je navadno prehlajenje v grlu. Lansko poletje pa je zgubil skoro najedenkrat glas. Govoril je hripavo in težko. Dasi so mu bili poslali kapelana v pomoč, silil se je vendar še, da je pridigoval, a poznalo se mu je, s kakim naporom, tako da se je vsem smilil. Iskal je zdravja povsod, bil je pri najimenitnejših zdravnikih na Dunaju. Različna so bila njih mnenja. Skoro vsi so trdili, da ni nič nevarnega. Septembra meseca so ga operirali v Ljubljani. Prišel je domu in imel še slabši glas kot prej. Izvedel je za dr. Brauna v Trstu, šel je k njemu meseca oktobra. Ta zdravnik ga je preiskal ter mu določil poznejši čas za operacijo. Šel je tedaj v Trst drugič 7. novembra, operirali so ga 12. novembra. Prerezali so mu vrat. Pisal je 15. novembra po operaciji še sam svoji sestričini. Kakšne bolečine je prestal, ko so ga operirali, ni dopovedati, vse je čutil. „Takrat sem si še le živo predstavljal, kakšne bolečine je trpel naš Odrašenik,“ piše in pravi dalje, da je iz nevarnosti in da bo dobil glas nazaj, kakor pravijo zdravniki. Danes 17. novembra pa pride nenadoma vest, da je umrl ob 1/3. uri popoldne. To nas tolaži, da je bil za smrt pripravljen. V začetku si je zelo želel zdravja, da bi vsaj še nekaj časa užival faro, po kateri je tako hrepenel; ko je pa videl, da bolezen ne odjenja, udal se je popolnoma v božjo voljo in bil pripravljen na vse. Smelo trdim, da bi bil še živel, ko bi bil poslušal prijatelje, naj se nikar ne da operirati, saj je bil sicer močan, le glasu ni imel,

zda j e pa — mrtev. Bog se usmili njegove duše, za katero je vedno tlasti še zadnja leta zelo zelo skrbel. V kratkem času, kar je bil v Podbrezjah, storil je vendar le veliko. Popravlil je župnišče in gospodarska poslopja, napravil novo pokopališče, nov veliki zvon na Tabru, novo ostrešje na obeh zvonikih. Kako so ga ljudje radi imeli, pokazali so, ko so izvedeli, da je v nevarnosti njegovo življenje. Veliko jih je šlo na božjo pot na Brezje in opravljali so zanj devetdnevnicu. Pa božja volja ni bila, da bi ozdravel. Poslal mu je na zemlji hudo trpljenje, hude bolečine, gotovo mu to zdaj prav pride v večnosti. Bog daj! Prepeljali ga bodo domu v Podbrezje in pogreb bo v soboto ob 9. uri zjutraj.

(Zglaševanje.) Za ljubljansko mesto so se izdali z razglasom c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 14. aprila 1897 št. 2938 novi zglaševalni predpisi. Na podstavi tega razglasa se je na novo uravnalo zglaševanje pri mestnem objavnem uradu in je ukazal magistrat z razglasom z dne 13. oktobra t. l. št. 35865, da se vse ljubljansko prebivalstvo vnovič zglosi. Večna prebivalstva se je že zglosila ali vendar se že po oddanih zglosilnicah lahko sodi, da je še mnogo takih, ki se niso zglosili. V interesu natančne razvidnosti prebivalstva pa je, da se zglaševalni predpisi strogo izpolnujejo. Dotični razglas c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko določa, da se kaznujejo prestopki zglaševalnih predpisov z globo 5—100 gld. ali z zaporom od 1—14 dni. Prebivalstvo naj bode toliko vestno, da zglaševanje izvrši v 24. urah. Zglosilnice se dobé brezplačno na magistratu in mestnih policijskih stražnicah. Rubrike v zglaševalnicah mora izpolniti stranka sama.

(Kršč. socialna del. zveza.) [Iz govora dr. Debevca.] Cemu smo osnovali to novo „Slov. kršč. socialno delavsko zvezo“? To je bilo vprašanje, na katero je govornik odgovarjal. 1. Zgled. Na Gor. Avstrijskem imajo lepo organizacijo: 19 del. polit. društev, 24 društev rokod. pomočnikov, pa so vendar osnovali letos tudi še „deželno nepolitično zvezo.“ 2. Spopolnitev kršč. soc. organizacije to zahteva. Razna delavska društva, ki že obstoje v Ljubljani ali zunaj po deželi, potrebujejo nekega središča in ognjišča, odkoder bi dobivala vedno novih močij, novega življenja. „Zveza“ ne bo nobenega teh društev požrla, ampak samo okrepila; saj tudi veje na drevesu so vsaka za-se, pa vendar dobivajo življenje vse iz debla. — Kako koristna je n. pr. tudi „zveza“ posojilnic, ki pomaga onim manjšim posojilnicam po deželi, ki nimajo denarja. Tako bo „Zveza“ pomagala, kjer bo treba. 3. Vsak delavec menda ima dve obleki, delavno in prazniško. Slov. kat. delavsko društvo je politično, se peča z vsakdanjimi rečmi, ki zadevajo delo in kruh; človek ima pa tudi dušne potrebe, in o teh naj ga potrjuje nepolitična „Zveza“. 4. Isto misel je razvil govornik še v dveh primerih. Človek sestoji iz duše in telesa. Soc. vprašanje ne bo rešeno, če se bo oziralo samo na telo, važniše je, da se osreči in zadovolji duša. Milijonarji se moré sami, ne iz pomanjkanja denarja, ampak ker v duši, v srcu ni vse v redu. Mnoge družine imajo vsega dovolj, pa niso srečne: v duši, v srcu ni miru in zadovoljnosti. Soc. preosnova mora za oboje delovati, dušno in telesno arečo, a važniše je delovanje za duševno blaginjo. Za to posledajo bo delala nepolitična „kršč. socialna zveza“ s poukom in zabavo, za ono, gmotno blaginjo pa naj deluje še nadalje politično del. društvo. Tudi v veliki politiki se soc. vprašanje ne bo ugodno razvzljalo, če se bo gledalo samo na gmotno blagostanje: najprej se morajo odpraviti napačni nazori, napačne misli o svobodi dela, obrti, kapitala itd., torej duševna preosnova je nujniša. Kršč. socialna preosnova hoče osrečiti cellega človeka. Mi ne tolažimo samo z nebesi; sodimo pa, da mora človek skrbeti tudi za večnost. Oboje! — Sicer pa kradejo soc. demokratje, ki trdijo, da ima človek samo telo, neumrljive duše pa ne, vse dostojanstvo človeku. Če smo živali kot druge zveri tam v gozdu, potem nas brez kazni smejo streljati loveci-kapitalisti. Sicer se pa čudim, če so zveri naši bratje — zakaj soc. demokratje niso pripeljali v parlament tudi zastopnikov živalstva: volkov, medvedov, lisjakov itd.? Le neumrljivost duše daje delavcu pravo vrednost. In da se ta resnica nikdar ne pozabi, hoče skrbeti „Zveza“. 5. Polit. delavska društva morajo zahtevati pravičnost; a pravičnost sama še ne zadostuje v osrečenje človeške družbe, treba je tudi krščanske ljubezni, in to hoče gojiti mej delavskim

ljudstvom in njega prijatelji nepolitična „Slov. kršč. soc. del. zveza“. 6. Da je družina srečna, morata skrbeti za otroke oče in mati, oba. Če ččeta ni, kruha ni, če matere ni, ni vzgoje. Za kruh, da se delu vrne vrednost, ki mu gre, skrbe polit. delavska društva; za duševno srčno vzgojo bo skrbela mati — „Zveza“. Kmetiška mati s strahom pusti od doma sina v mesto, ker ve, da bo dajala odgovor od njegove duše, in vendar ne more za njim. Mati „Zveza“ hoče v tem oziru pomagati materam. Zato bo prvo skrb obračala na mladi slovenski naraščaj. Mati otroka uči, pere, šiva, mu tudi poje — tako bo tudi „Zveza“ učila (predavanja, časopisi), prala in šivala (v duševnem pomenu, odpravljajoč predsodke, celeč dušne rane) ter pela (ob zabavnih večerih). Kakor Makabejska mati, ki je raje videla, da so sedmeri sinovi umrli za vero, kot da bi jo zatajili, tako bo mati „Zveza“ navduševala svoje delavske otroke, da se nikdar ne upognejo židovski soc. demokraciji in sploh brezverskemu mišljenju sveta. Očeta imamo (polit. del. društvo), matertudi („Zvezo“), in otrok imata toliko (člani društev) — ene reči pa nimajo oče, mati in otroci: svoje hiše, „Delavskega doma“. Tudi to morajo dobiti. Otroci bodo pomagali pa prijatelji, ki jih ne manjka. Pripeljite torej društveniki, tej dobrej materi otroke, ki tavajo raztreseni in brez varstva okrog. Ta mati „Zveza“ hoče skrbeti za svoje člane v življenju, da, še celo po smrti, ker jih bo spremljevala z društveno zastavo k počitku.

(Agrarske operacije.) Oblastvo naznanja, da se uradni posli krajinah komisarjev za agrarske operacije v prihodnje tako razdelijo, da bodo iste opravljal v političnih okrajih Kranj, Radovljica, Kamnik, Litija, Novo Mesto, Črnomelj in Kečevje gospod c. kr. okrajni glavar Rudolf grof Margheri kot krajni komisar s sedežem v Ljubljani, v političnih okrajih Ljubljana, Logatec, Postojina in Krško pa g. c. kr. okrajni komisar France Župnek kot krajni komisar tudi s sedežem v Ljubljani.

(Razpisano je) mesto učitelja - vodje na jedno-
razrednici v Kolvratu z dohodki IV. razreda. Pro-
šnje je doposlati do 10. decembra okrajnemu šol-
skemu svetu v Litiji.

(Iz lavantinske škofije.) Gospod J. Cinglak je nastavljen kot kapelan v Zalcu. — Gosp. Matej Ovsenjak gre iz Zalca kot kaplan v Ljutomer. — Gospod Friderik Horvat kot kaplan v Jarenine in gospod Anton Miklič v Doberno. — V pokoj je stopil zaradi bolezni g. Blaž Cilenšek, župnik v Majšbergu.

(„Delovanje“ poslanca Dobernika.) Iz Celovca, dne 12. novembra. V zadnji seji občinskega odbora je prebral župan Neuner pismo celovškega državnega poslanca Dobernika, v katerem se le ta zahvaljuje na zaupnici, katero so izrekli naši mestni očetje državnozbornski obstrukciji. Pravi, da dajejo take „zaupnice“ obstrukcijonom nov pogum in moč v težkem boju, ki porablja vse sile. — Verjamemo, da je to „težek“ boj zlasti za koroške poslance, ki stojé v prvih vrstah pod komando Wolfovo ter z zabavljanjem, kričanjem, pobijanjem kažejo svojo moč. Treba jim poguma, da nadaljujejo to „delovanje“. Volilci pa željno čakajo dobrih postav, a kaj se za te menijo obstrukcijonisti in celovski mestni očetje. Pri volitvah, tam jim pač stiskajo roke, — a kdo naj se zdaj še spominja tega. Naznanil je Dobernik tudi, da hoče v delegaciji spraviti na dnevni red železniško vprašanje in zahtevati od vojnega ministra določne izjave. No, če nihče drug, bode gotovo gospod Dobernik — za-belil zelje.

(Iz Reke.) Danes 17. nastopil je na Sušaku kaplan iz Jelenja Begčević svoj štiridnevni zapor. Zatožen je bil že lansko leto zavoljo razžaljenja kotarskega predstojnika Matanić a v Delnicah, ob času prve izvolitve D. Starčević-a. Se ve, ta poštenu Hrvat trudil se je za to kot kaplan delniški, bil je zato vladi tru v peti. Ob času volitve poklicani je bil s kaplanom fužinskim v Senj. Ko sta se vračala po volitvi skozi Reko in sta tukaj zvedela, da je Starčević sijajno zmagal in vladin kandidat sramotno odstopil, nista mogla se vzdržati, pa sta zato telegrafski čestitala imenovanemu predstojniku, pa ne s kakimi kedo zna kako razžaljivimi izrazi. Fužinski kapelan je bil že davno obsojen na 10 glđ. globe, odnosno na dva dni zapora, kar je plačal. Begčevićeva obsodba vlekla se je dalje. Obsodili so ga seveda na 20 glđ. ali štiri dni zapora. Poglavarstvo bi bilo seveda raje videlo, da plača, in ker ni hotel plačati, hoteli so mu zapleniti njegove stvari, a ker

niso nič našli, prisiljeni so bili proti svoji volji ga zapreti. — V Reki je še vedno vse vznemirjeno; kakor pravijo, kanijo reški dijaki sè vseučilišča v Pešti oditi v Beč ali Gradec, instruktorjem madjarskega jezika se odpovedujejo instrukcije. Vodstvo magistrata ni izročeno prejšnjemu županu, ampak notarju in zastopniku Gellertich-u pristnemu vladinovcu in županskemu kandidatu. — Danes oglasil se je zopet E. Barčič z odprtim pismom na „Osojnak-a“. Ostro prejmlje njega in druge hrv. renegate, zavoljo njih nedostojnega vedenja proti Hrvatom, akoravno se ponašajo kot avtonomni Rečani. Dokazuje mu, kako je hrvaški narod spoštoval avtonomijo mestno, dočim jo madjarski narod, kojemu se je Reka v naročje vrgla, gazi. Povod listu je članek Osojnakov v reških novinah, da je madjarska vlada sè sporazumljenjem Hrvatov avtonomijo prekršila, kar se ve da ni res. Tem renegatom reškimi ne da še vedno mirovati njih sovraštvo do Hrvatov, če ravno jim je že voda do grla, nikakor nočeja spoznati, da je Reka venderle na Hrvaškem.

(Plačevanje davka s porabo kolkovnih znamk.)
C. kr. finančno ravnateljstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici naslednje: Avstrijsko-ogerski banki se je na njeno prošnjo v smislu § 22., alineja 9 zakona z dne 9. marca 1897 drž. zak. št. 195, ne krateč ji privilegijalno pravico, dovolilo, da na računu svojih kontrahentov prevzet, po št. 2. 3 in 4 navedene postavne določbe pripadajoč davek plačuje s predpisano porabo kolkovnih znamk na računih, ki jih daje svojim kontrahentom.

(Za zgradbo katoliške cerkve v Cetinju) v Črni-gori je papež Leon XIII. daroval 10.000 lir.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. novembra. Cesar je vsprejel včeraj popoldne ogerskega minister. predsednika barona Banffyja in grofa Goluhovskega v daljši avdijenci.

Dunaj, 18. novembra. Desnica gosposdske zbornice je priredila povodom 70-letnice svojega voditelja grofa Falkenhayna slavnost, katere sta se udeležila mej drugimi tudi kardinala Gruscha in Schönborn. Grof Hohenwart je izročil jubilantru krasno izdelano diplomo.

Budimpešta. 18. novembra. Notranji minister Perezel je vsprejel ostavko župana Mayländerja ter poveril vodstvo občinskih poslov začasno dr. Geletiću.

Cetinje, 18. novembra. Uradno se dokumentuje vest, da namerava knez Nikolaj potovati v Petrograd in Pariz.

Petrograd, 18. novembra. Vsled silnega viharja in naliva so nižje ležeči mestni deli poplavljeni. 1800 oseb je moralo iskati stanovanja in hrane pri policiji. Voda že upada.

Monakovo, 18. novembra. Pri neki tukajšnji hiši se je podrl obok pri kleti, ki je zasul 19 oseb. Sedem izmed teh je ubitih, ostale nevarno ranjene.

Carigrad, 18. novembra. Avstrijski poslanik baron Calice je po polnoči dobil obvestilo, da Turčija vstreza vsem avstrijskim zahtevam. S tem je avstrijska pritožba povoljno rešena in vsa stvar poravnana.

Carigrad, 18. novembra. Včeraj se je vršila dvajseta seja mirovne komisije, v kateri se je odobril člen 8 glede slobodne izselitve. Ostali trije členi še ne bodo rešeni tako kmalu.

New-York, 18. novembra. „Herald“ poroča, da je grozen orkan razdejal mesto Loreto, le neznatno število hiš je ostalo nepoškodovanih. Pogreša se večje število ljudi.

Umrli so:

16. novembra. Jera Kalan, branjevka, 78 let, Marije Te-
rezije cesta 8, plučnica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
17	9 zvečer	745.0	8.8	s. jug	oblačno	0.0
18	7. jutraj	745.6	4.6	s. jzah.	megla	
	2. popol.	744.4	13.5	sr. jzah.	pol oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 10.5°, za 7.3° nad normalom.

Cerkvene orglje,

dobro ohranjene s 17 registri, so na prodaj pri romarski cerkvi Matere Božje v Logu na Vipavskem.

Cena orgljam je 400 gld., kolikor je prilično vreden materijal.

Matija Erjavec,

774 3-1 dekan.

Vipava, dné 15. novembra 1897.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrdka obstoji od l. 1828)

prodaja

domaća in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinjšega namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev.

674 33

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

ZAHVALA.

Vsem posameznikom ter raznim društvom in zastopom, ki ste kakorkoli pripomogli, da smo rajnega velečastitega gospoda

Janeza St. Hofstetter-ja

častnega kanonika, dekana in župnika postojlinskega itd.

spremili na zadnji poti tako, kakor se toli zaslužnemu možu spodobi, kličeva iz srca: Bog Vam povrni!

Ravno tako prosiva vse: Molite za rajnika!

Jernej Bernard in Janko Mlakar,
njegova kapelana.

780 1-1

Razpisana je služba organista in cerkvenika

na Homcu, pošta Radomlje.

Več pové župni urad.

775 2-1

Št. 37.742.

Razglas.

778 3-1

Visoko c. kr. ministerstvo za železnice je z razpisom z dné 19. oktobra letos, št. 10208, dovolilo, da se sme gledé projektovane male železnice v Ljubljani, ki bi jo gonila električna sila, vršiti **pregled trase** in pa **komisija zaradi postaj**.

To se v smislu § 13 ministerskega ukaza z dné 29. maja 1880 (drž. zak. št. 57) javno naznanja z dostavkom, da so pri tukajšnjem stavbnem uradu vsakemu na vpogled razgrnjeni dotični pripomočki in sicer:

Popisi trase, tehnično poročilo, različni podolžni in poprečni preseki in pa troškovniki. Kdaj in kje se bo pregled vršil, naznanilo se bo pozneje.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 15. novembra 1897.

Zajamčeno samočista

odlikovana z najvišjimi
odlikovanji

Tomaževa fosfatna moka

iz čeških in nemških tovarn za Tomažovo moko

Je najbolje učinkujoče in najeenejše fosfornokislo gnojilo.

Da ima v sebi 15—17 odstotno citratno raztopljive fosforne kisline in 28—100 odstotkov fine moke, se jamči.

Za vse vrste zemljine prsti.

Za **zboljšanje zemlje revne na fosforni kislini**, za vsa žita, okopalne in oljne rastline, za vinograde, hmeljne in zelenjavske nasade in posebno za gnojenje travnikov.

Prekaša glede na poznejši vpliv vse superfosfate.

Jedva nedostajajo množina citratno raztopljive fosforne kisline se povrne, ceniki, strokovni spisi in druga pojasnila so na razpolago.

Vprašanja in naročbe naj se pošiljajo

56 36-33

prodajališču fosfatne moke

čeških tovarn za Tomažovo moko v Pragi

Mariengasse 11.

Št. 39.348.

777 3-1

Išče se stanovanje.

Podpisani mestni magistrat ljubljanski potrebuje za dobo

od 1. februarja do 1. novembra 1898. leta

za pisarno mestne efektne loterije stanovanje, obstoječe iz jedne velike in dveh manjših sob.

Pismene ponudbe, v katerih naj bode navedena najemščina, sprejema ob uradnih urah magistratni predsedstveni tajnik **Evgen Lah.**

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 15. novembra 1897.

Dunajska borza.

Dné 18. novembra.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 45 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 40 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 90 "
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	102 " 15 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 35 "
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 " 95 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	950 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	354 " 50 "
London vista	119 " 50 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 82 1/2 "
20 mark	11 " 76 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 53 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " 25 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dné 17. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	160 gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 " 75 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 75 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 " 75 "
Dunavske vravnjavne srečke 5%	129 " — "
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	109 " 50 "
Posojilo goriskega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 20 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 60 "
Prioritetne obveznice državne železnice	226 " — "
" južne železnice 3%	184 " 50 "
" južne železnice 5%	125 " 75 "
" dolenskih železnic 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 85 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156 " — "
Avstrijskega ručedege križa srečke, 10 gld.	19 " 25 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	74 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	162 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3405 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	406 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	79 " — "
Splošna avstrijska stavbinska družba	93 " 50 "
Montanska družba avstr. plan.	132 " 85 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	171 " — "
Papirnih rubljev 100	125 " 12 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.